

File name: Avsnitt 17 - Vildsvin ljud.wav
Transcriber: ScriptMe.io
Operator: Magnus Degerman
Date of transcription: Sep 13 2024

[00:00:12:24 - 00:00:38:22]

Ulf: Hej och hjärtligt välkommen! Till dig som lyssnar på Östhammars kommuns Podd Inblick Östhammar. Och det är andra sändningen för terminen. Förra veckan pratade vi om fiske och fiskerinäringen och vi ska inte förflytta oss jättelångt ifrån det den här gången. Vi ska prata om jakt och vi ska prata om vildsvin specifikt. Är du taggad för det? Elin Jätte faktiskt.

[00:00:39:21 - 00:00:41:19]

Elin: Jag lärde mig massor förra gången också kan jag säga.

[00:00:42:18 - 00:00:56:00]

Ulf: Men du har Inte börjat äta fisk? Nej nej. Men vildsvin. Äter du? Ja ja bra. Och vi får lite hjälp här idag från Johan Palmgren. Hjärtligt välkommen till dig! Tack så Mycket! Tack!

[00:00:57:06 - 00:01:10:20]

Ulf: Du ska få berätta vem du är. Alldeles strax. Vi ska säga lite kort också att du som vill kika på den här sändningen kan göra det på kommunens Facebook konto och på hemsidan. Ja just det, vår hemsida.

[00:01:12:05 - 00:01:19:13]

Ulf: Vi behöver inte göra det längre än så, tänker jag. Johan berättar. Du är nyinflyttad i kommunen. Visst var det så.

[00:01:19:14 - 00:01:24:03]

Johan Palmgren: Jajamän. Det är maj månad. Slutet på maj. Flytta hit med familjen.

[00:01:25:13 - 00:01:27:15]

Elin: Varmt välkommen! Börjar vi med att säga.

[00:01:28:06 - 00:01:28:11]

Johan Palmgren: Att.

[00:01:28:11 - 00:01:33:08]

Ulf: Du har bidragit till att vi ökar befolkningen eftersom du är inflyttad?

[00:01:33:11 - 00:01:34:01]

Johan Palmgren: Ja, ja.

[00:01:34:14 - 00:01:36:02]

Elin: Det tycker vi mycket om. Johan.

[00:01:36:24 - 00:01:37:21]

Johan Palmgren: Fantastiskt fint!

[00:01:38:04 - 00:01:40:05]

Ulf: Du har flyttat till Hargsbruk. Stämmer det?

[00:01:40:09 - 00:01:42:15]

Johan Palmgren: Ja, det stämmer bra det. Och det är där du arbetar.

[00:01:44:08 - 00:01:50:07]

Ulf: Och du har. Ju en lite romantisk titel. Viltförvaltare. Var det så? Ja.

[00:01:50:16 - 00:01:55:08]

Johan Palmgren: Det kan man säga. Det är det jag har jobbat med i hela mitt liv. Viltförvaltning. Ja.

[00:01:55:23 - 00:01:58:23]

Ulf: Jag har ju på din tunga att du kommer söderut ifrån.

[00:01:59:00 - 00:02:05:10]

Johan Palmgren: Ja, jag är från Småland i början Där har jag mina rötter och sedan bott i Sörmland i nästan 30 år har jag

[00:02:07:02 - 00:02:07:13]

Johan Palmgren: jobbat som.

[00:02:08:03 - 00:02:09:18]

Ulf: Vad gör man som viltförvaltare?

[00:02:10:02 - 00:02:18:11]

Johan Palmgren: Ja, det finns olika sätt att se det på. Man förvaltar viltstammar, man inventerar och planerar jakter och

[00:02:20:03 - 00:02:38:12]

Johan Palmgren: tar hand om allt runt omkring. Det kan man säga på olika gårdar, olika

sätt. Det kan vara att arrendera ut mark och såna saker. Men allt runt det vilda kan man säga. Det är inte så många sådana här tjänster i Sverige, men kanske ett par hundra som har den här titeln.

[00:02:40:11 - 00:02:50:07]

Ulf: Och vi kommer att prata mest om vildsvin idag. Men förra veckan när vi pratade om fiske så hörde vi att sälar är ett problem också, så det kan man också jaga har jag förstått.

[00:02:52:22 - 00:02:55:07]

Elin: Där kom det in sälar. Den var jag inte beredd på.

[00:02:56:05 - 00:02:57:13]

Ulf: Jag såg att det såg lite förvånat.

[00:02:57:20 - 00:03:05:14]

Elin: Nu byter vi tydligen. Nej, men vi i kommunen får ganska ofta höra om att det är ganska stora bekymmer med just vildsvin i Hargshamn.

[00:03:07:00 - 00:03:13:10]

Elin: Där är det lite intressant. Hargsbruk är jättestort. Det är väl en av de större skogsägarna, i alla fall i Mellansverige.

[00:03:15:15 - 00:03:21:11]

Elin: Och därför är det lite spännande att höra hur jobbar man på highsbruk med vildsvin och vildsvinsstam? Vad har ni för taktik?

[00:03:21:16 - 00:03:52:01]

Johan Palmgren: Ja, det är lite nytt för mig här, men tanken är att vi ska strukturera upp detta så att vi kan ha en balanserad stam och ha koll på läget. Vildsvinen har ju en stor reproduktionstal så de får många kultingar de åren. Vissa år är det åldern år som vi säger, så det kan ju vara att det fluktuerar ganska mycket, vilket gör att man kan få koll på sånt där och sen kan de vissa sänka stammen vissa år och hålla på en bättre nivå andra år.

[00:03:53:04 - 00:03:56:05]

Elin: Hur många? Hur många kultingar får en sugga per år ungefär?

[00:03:56:06 - 00:04:07:20]

Johan Palmgren: Ja, 04:05 ungefär brukar det vara. Det är där någonstans och man brukar säga tre kullar på två år och en sugga. Enligt gammal forskning som pågått sedan 90 talet kan man säga.

[00:04:08:19 - 00:04:10:06]

Elin: Ett riktigt bra år kan det vara.

[00:04:10:06 - 00:04:31:19]

Johan Palmgren: Med en och en halv kullen och en halv kull om året kan man säga ungefär där någonstans. Men de är ju liksom skapta för urtiden liksom. Goda ollonår eller goda äppelår. Eller så blir det större kullar året efter och sådana saker. Så där får man ju de fungera så är det sämre med föda. Så är det liksom.

[00:04:32:06 - 00:04:37:12]

Ulf: Och förra året var det ett bra år. Jag tyckte att jag hörde det någonstans eller läste det någonstans.

[00:04:37:14 - 00:04:40:18]

Johan Palmgren: Det har varit på många ställen och det kan vara väldigt lokalt med, beroende på

[00:04:42:06 - 00:04:44:14]

Johan Palmgren: kyla och liknande med blomning och sånt där.

[00:04:45:12 - 00:04:52:12]

Elin: Och de ungarna de får, de lever till vuxen ålder också. Det finns inte så mycket naturliga fiender. Mer än de tvåbenta kanske.

[00:04:52:18 - 00:04:53:01]

Speaker S4: Nej.

[00:04:53:18 - 00:05:09:13]

Johan Palmgren: De har ju egentligen bara jakten och trafiken kan man säga. Plus sjukdomar. De kan lätt drabbas av sjukdomar, lunginflammation och liknande. De är inte så tåliga men inga Vargstammen har inte särskilt många vildsvin i dagsläget. Det gör inte.

[00:05:10:12 - 00:05:10:15]

Elin: Det.

[00:05:10:20 - 00:05:11:06]

Johan Palmgren: Naturliga.

[00:05:11:11 - 00:05:17:16]

Elin: Och när vi nu pratar om sjukdom. Det var ju ett tag som det var väldigt mycket prat om afrikansk svinpest. Hur ser det ut med det?

[00:05:18:13 - 00:05:26:02]

Johan Palmgren: Nu är Sverige fri förklarad från det så tack och lov. Sedan några månader tillbaka. Så det ska inte vara nåt problem just nu.

[00:05:26:24 - 00:05:29:12]

Elin: Men då har vi en uppmaning till allmänheten. Visst är det så.

[00:05:29:18 - 00:05:45:08]

Johan Palmgren: Ja, absolut. Men det gäller att iaktta försiktighet när man är utomlands och på landsbygden. Framför allt kan det vara att du kör med din bil på skogsvägar och får spillning i hjulhuset eller liknande, som då droppar av i Östhammar någon gång, och där kan då smidig spridas därifrån.

[00:05:46:01 - 00:05:46:17]

Ulf: Tvätta bilen.

[00:05:46:24 - 00:05:48:05]

Johan Palmgren: Tvätta bilen. Ja, det är nog.

[00:05:48:20 - 00:05:51:02]

Elin: Inte jättegod salami och kasta den i naturen.

[00:05:51:03 - 00:06:06:13]

Johan Palmgren: Nej, precis. Den ska hamna på återvinningsstation som de även gjorde i Fagersta. Varför då? Hamnar den på återvinningsstationen? Där var vildsvinen inne så det gäller att hålla dem ute från sådana ställen så den sprider sig väldigt lätt. Den syns bäst där.

[00:06:07:01 - 00:06:15:24]

Ulf: Vad kan Markägare göra. Om jag förstått det hela rätt så är det markägarnas ansvar på något vis att ha lite koll på på

[00:06:18:08 - 00:06:20:10]

Ulf: djuren som finns där så att säga. Ja.

[00:06:20:22 - 00:06:27:22]

Johan Palmgren: Absolut. Men det är ju att jaga kanske mer och jaga lite effektivare, ha koll på sina stammar så att säga.

[00:06:29:04 - 00:06:58:09]

Johan Palmgren: Prata med grannar också, för det är ju sånt som som lätt blir att man har man kanske en mindre mark på 50 ha och då börjar man jaga och rör sig vildsvinen därifrån.

Kanske redan nu kör in med bilen på morgonen. Då kan vildsvinen lämna sin dagliga som vi säger och gå in till Danmark när det är lugnt så kan man då jaga ihop på större områden. Då kan det vara effektivare. Har du en gräns på 50 tal och gör att du kommer inte vidare? Du kan inte få tag i dem vildsvinen som har lämnat din mark.

[00:06:59:18 - 00:07:23:23]

Elin: Det fick vi inspel om härifrån. Vad kommunen gör. För vi får ju ganska ofta frågor. Vad gör kommunen och kommunen som markägare har valt att inne i Hargshamn Samt röja lite större ytor där det varit slyigt och tätt och lite, lite för grismysigt kanske. Det har varit bra ställen att gömma sig på och få lite lugn och ro, så det har väl varit ett försök som Östhammars kommun har gjort som markägare.

[00:07:25:02 - 00:07:28:01]

Elin: Så jag antar att det är så ni jobbar också? Ja.

[00:07:28:10 - 00:07:31:05]

Johan Palmgren: Absolut. Det är väl bra initiativ att göra så.

[00:07:31:21 - 00:07:51:03]

Ulf: Och sedan förstås samarbeta med andra markägare. Och samarbetet med Hargshamn och Highsbruk finns ju på gång och vi kommer att komma tillbaka till det lite senare i den här sändningen, tänker jag. Rent konkret, för er som är intresserade av att veta lite mer om det här, så finns det en ny information på vår hemsida också. Ska vi säga?

[00:07:53:07 - 00:08:09:22]

Ulf: En sak som kommer upp och en fråga som vi får. Är det här med vildsvinsfällor. Om det är en bra metod att användas och hur fungerar det? Kan du berätta någonting om dina erfarenheter av det där? Ja, jag.

[00:08:09:22 - 00:08:37:00]

Johan Palmgren: Har inte använt det själv Jag har hållit på med forskning sedan långt tillbaka. Arbetar med det med lite synfel och så och det fungerar mycket väl. Det gör det. Däremot kan jag lätt bli stressad av det. Det är ingen vacker syn. Och så när vi stressade, men tätortsnära och en bra kontroll på det. När vi kommer så långt fram Med teknik så kan man ha kameror och larm på när fällan slår igen. Så tätortsnära så skulle det absolut kunna vara ett alternativ tycker jag.

[00:08:37:04 - 00:08:38:19]

Elin: Hur fungerar en vildsvinsfälla?

[00:08:39:01 - 00:08:47:01]

Johan Palmgren: Du fångar in dem där inne i någon vecka eller ett par veckors tid, och sedan fångar du ofta flera då du kan få en inhägnad.

[00:08:48:00 - 00:08:55:21]

Ulf: När du säger fodrar in så betyder det att du ser till att det finns mat där, att de vänjer sig vid det och sedan en vacker dag så stängs dörren på något vis och.

[00:08:55:21 - 00:09:07:16]

Johan Palmgren: Du kan ha automatisk stängning på det och då fångar de där i och då får du ofta. Större grupper kan du få i detta och det är väl bara att rekommendera tycker jag. Tätortsnära där man inte kan jaga på dem

[00:09:09:00 - 00:09:10:02]

Johan Palmgren: så går.

[00:09:10:02 - 00:09:13:16]

Elin: Vildsvinsjakten till annars för de som inte är insatta i jakten.

[00:09:14:00 - 00:09:28:24]

Johan Palmgren: Den mest effektiva som är nu. Det är väl egentligen att man smyger omkring där man vet att vildsvin uppehåller sig, och där kan man då fälla ett vildsvin i ett lugnt läge. Man smyger sedan av ett skott på 50 60 70 meter.

[00:09:29:04 - 00:09:31:02]

Elin: Får du skjuta vilket vildsvin du vill som du ser.

[00:09:31:13 - 00:09:37:02]

Johan Palmgren: Ja, det får du göra, men inte enligt jaktlagen. Du får inte skjuta en kuling förrän en sugga.

[00:09:37:13 - 00:09:39:03]

Elin: En mamma, gris, en mamma gris.

[00:09:39:03 - 00:09:45:14]

Johan Palmgren: Ja, precis. Och det ska man heller inte göra. Man ska tänka sig för. Även om man inte vill ha vildsvin på sin mark så ska man skjuta kulingarna där.

[00:09:46:05 - 00:09:50:22]

Elin: Hur gamla är suggorna när de får sin första eller gyltor? Kanske när de.

[00:09:52:00 - 00:09:52:21]

Johan Palmgren: Är åtta månader.

[00:09:53:13 - 00:09:54:15]

Elin: Då får de första kullen.

[00:09:54:16 - 00:09:56:20]

Johan Palmgren: Kan få goda betingelser.

[00:09:57:00 - 00:09:59:06]

Elin: Och sen är risken att de har en kull hela tiden igång.

[00:09:59:19 - 00:10:00:16]

Johan Palmgren: Sen kan man få en kull hela.

[00:10:00:16 - 00:10:06:05]

Elin: Tiden och suggorna kan vara lite svåra. Och när de väl har fått sin första kull är det svårt att skjuta en sugga.

[00:10:06:11 - 00:10:23:21]

Johan Palmgren: Ja, det kan det vara. Ja, men det är väl ett bra sätt att reducera en vildsvinstam på. Det är just den här smygjakten. Sen har du ju på hösten när det är mörkt. Vi lever i Norden. Det blir mörkt på kvällarna, vilket innebär att det är så svårt och då jagar vi med hund. Det är en svensk tradition att jaga med hund.

[00:10:27:00 - 00:10:30:11]

Elin: Men grisarna är lite tuffa på hundarna har jag förstått. Det kan det vara.

[00:10:31:01 - 00:11:06:14]

Johan Palmgren: Och hundarna kan vara tuffa på vildsvinen också, så det gäller att hitta rätt material där. Man behöver inte ha särskilt tuffa hundar egentligen utan hittar hundarna, vildsvinen och man går fram och lägger lite vind och känsla med vinden. Då går ofta vildsvin ut från det området och sen står då passkyttar runt omkring som man kan fälla dem. Det är inte så lätt att skjuta vildsvin inne i en vass eller tät granplantering. Det här är ju som i en hockeymatch. Man måste samarbeta. Det är ett helt jaktlag som samarbetar och gärna om allmänheten säger att det är vildsvinen de rapporterar och sen jagar man i området runt omkring.

[00:11:07:01 - 00:11:12:08]

Ulf: Vad tänker du när du säger att det är mörkt? Det kan inte vara alldeles enkelt att pricka den där grisen.

[00:11:12:14 - 00:11:22:16]

Johan Palmgren: Nej men nu har vi ju bra hjälpmedel till detta. Så nu börjar det underlätta.

Nu är det dyra hjälpmedel, men det finns hjälpmedel med sådana här saker.

[00:11:24:05 - 00:11:50:17]

Johan Palmgren: Problemet är nu under hösten. Det är grådisigt i november. Det är inte enkelt att komma åt dem utan då jagar vi på dagtid med hundar och hundar. Effektivt. För är det något vildsvinen inte tycker om så är det just hundar. De skyr det. Det blir lite som för vargen för dem. Då lämnar de gärna området. Vildsvin jagar på 03:04 gånger med hundar organiserat och då brukar de inte trivas med det.

[00:11:52:08 - 00:12:02:12]

Johan Palmgren: Men där har vi ofta problemet med tätort också. Det är svårt att jaga med hundar runt en tätort. Det kan bli problematiskt och då hittar vildsvinen dit också. Här är det ett lugnt ställe.

[00:12:03:20 - 00:12:06:03]

Elin: Då söker de sig till villaträdgården istället.

[00:12:06:20 - 00:12:20:17]

Johan Palmgren: Otroligt kloka djur. De hittar ett lugnt område och kanske med äpplen eller ekollon och sådana saker. Och det ekar och bokar och äppelträd växer nära trädgårdar och därav såg jag vildsvinen lite.

[00:12:21:24 - 00:12:30:11]

Ulf: Och sen har vi förstått att soptunnor välter de gärna. Kan man som villaägare göra något specifikt för att skydda sig från det?

[00:12:32:02 - 00:12:45:16]

Johan Palmgren: Det är ju väldigt svårt. Vad har de väl lärt sig? De är så otroligt läroktiga och otroligt kloka. Så har de lärt sig det där. Då brukar de hålla i. Så det gäller att få bort de individerna ofta som.

[00:12:45:16 - 00:12:46:16]

Elin: Har kommit på tricket.

[00:12:47:22 - 00:12:56:14]

Johan Palmgren: Jag har haft många sådana speciella situationer när de lär sig någonting och då är det svårt. Då måste man få bort just den individen för de kan lära sig så.

[00:12:56:20 - 00:12:57:04]

Speaker S4: Ja.

[00:12:58:03 - 00:13:02:15]

Johan Palmgren: Det är många av våra djur som är underskattade, men det är ju deras överlevnad. De lär sig ju

[00:13:04:00 - 00:13:04:13]

Johan Palmgren: såklart.

[00:13:04:18 - 00:13:04:18]

Ulf: Om

[00:13:06:02 - 00:13:21:19]

Ulf: vi ska säga något om den här vildsvinshelgen. Det har ju anordnats flera tidigare år. Det är en gemensam helg. Eller det är en specifik helg ska jag säga, där det finns ett samarbete mellan flera kommuner och flera andra markägare och.

[00:13:21:20 - 00:13:25:08]

Elin: Även Jägarförbundet och Svenska Svenska.

[00:13:25:08 - 00:13:26:01]

Johan Palmgren: Jägarförbundet.

[00:13:26:03 - 00:13:29:22]

Elin: Och det är två stycken, men utan.

[00:13:30:06 - 00:13:30:19]

Johan Palmgren: Riksförbund.

[00:13:31:22 - 00:13:33:09]

Elin: Det var båda förbunden som var.

[00:13:33:09 - 00:13:34:03]

Speaker S4: Med och.

[00:13:34:03 - 00:13:36:16]

Ulf: Det här tror jag var någon gång i slutet på november.

[00:13:36:24 - 00:13:39:03]

Elin: 22:e till 24:e vill jag minnas.

[00:13:39:07 - 00:13:40:02]

Ulf: Jag tror att du har.

[00:13:40:02 - 00:13:40:12]

Elin: Rätt där.

[00:13:41:06 - 00:14:02:03]

Ulf: Det står information på vår hemsida, så vi ska inte sitta och gissa alltför mycket. Men tanken är att man ska samarbeta kring jakt och att de grisar man fäller kan man lämna in, och så får man en slant för det och det kött som produceras. Och efter den här jakten att den kan serveras på.

[00:14:02:18 - 00:14:07:24]

Elin: Jag tror man får ett presentkort lokalt presentkort om man lämnar in och då kan man lämna in det hos er.

[00:14:08:11 - 00:14:10:10]

Johan Palmgren: Ja, det finns en bild på på hans bruk.

[00:14:10:12 - 00:14:12:01]

Elin: Berätta, hur fungerar en vinter på.

[00:14:12:05 - 00:14:30:13]

Johan Palmgren: Svensk oxfilé, ha en vinter på det så att det finns ett kylrum som man har i gång och den lämnar man in och registrerar sitt djur. Och det är väldigt enkelt när man har gjort det någon gång. Så det är väldigt smidigt system, vilket gör att det är enklare att åka ut på kvällen och man kan åka direkt dit och hänga in vildsvinet och sen kommer de och hämtar detta.

[00:14:30:17 - 00:14:32:24]

Elin: Och man behöver inte stå hela natten och det behöver inte.

[00:14:32:24 - 00:14:37:24]

Johan Palmgren: Stå hela natten med detta. Det här är sådant som underlättar vildsvinsjakt enormt faktiskt.

[00:14:39:02 - 00:14:58:24]

Johan Palmgren: Det har ju varit ett problem när vildsvin stammen har växt och man har fyllt sin frys och sen vet man inte vad man ska göra av det. Man kan inte skjuta och kasta utan det känns ju aldrig rätt att kunna lämna in det så är det ju toppen och då går det åt ett gott ändamål. Då är det ju helt fantastiskt, för det är ett fantastiskt fint kött. Rätt tillagat så är det suveränt.

[00:14:59:00 - 00:15:02:20]

Ulf: Ja, det var väldigt uppskattat hörde jag på våra äldreboenden. Eller om det var skolor.

[00:15:03:07 - 00:15:27:22]

Elin: Och förskolor som där man gjorde vildsvinskorv förra året. Så då fick de äta vildsvinskorv som de kallade för vilda korven och det tyckte barnen var toppen, förstod jag på måltidschefen. Får vi se vad det blir i år? Men det känns ju jätteroligt med det samarbetet och uppmaningen som vi skulle skicka med är väl att de som har jaktärenden runt omkring också försöker jaga den helgen. Det vore väl toppen om alla bidrog samtidigt.

[00:15:28:01 - 00:15:34:13]

Johan Palmgren: Det är ett jättebra sätt att även träffa markgrannar. Då kan man samarbeta om man utbyter erfarenheter och

[00:15:36:00 - 00:15:41:23]

Johan Palmgren: komma vidare i hela förvaltningen är ju jättebra. Ett bra initiativ att dra igång något sånt. Toppenbra!

[00:15:43:08 - 00:15:51:24]

Ulf: Vad bra! Då tror jag att vi har täckt in de områden som vi sa att vi skulle täcka in. Stort tack för att du tog dig tid att komma hit Johan och lycka.

[00:15:51:24 - 00:15:53:16]

Elin: Till i arbetet på fina Highsbruk!

[00:15:54:00 - 00:15:54:14]

Speaker S4: Tack så mycket!

[00:15:54:21 - 00:15:56:00]

Ulf: Viltförvaltare.

[00:15:56:07 - 00:16:01:20]

Elin: Du är lite avis. Jag hörde även om det var lite säljar inblandade så får vi se om Johan berättar om Sälen.

[00:16:02:04 - 00:16:09:13]

Ulf: Jag blev ju tänd på Thomas arbetsuppgifter som fiskare, men det är också oerhört inspirerande att höra tycker jag.

[00:16:10:06 - 00:16:11:16]

Elin: Hoppas ni ska trivas i kommunen.

[00:16:11:24 - 00:16:12:24]

Johan Palmgren: Det gör vi absolut.

[00:16:13:17 - 00:16:19:19]

Ulf: Och vi tackar också Magnus som är tekniker för vår podd sändning. Och så tackar jag dig en extra dag. Tack själv!

[00:16:19:22 - 00:16:20:19]

Elin: Tack tack! Hej!